

YOLSUZLUK VE SAHTECİLİĞİN ÖNLENMESİ VE ORTAYA ÇIKARILMASI*

I. SAHTECİLİK VE YOLSUZLUĞUN ÖNLENMESİ

A. GİRİŞ

Yolsuzluk kısaca “*kamu gücünün, kamu görevlilerince, kendi ya da bağlı olduğu grup menfaati için kullanılması*”¹ olarak tanımlanabilir. Şahsi çıkar, rüşvette olduğu gibi maddi menfaat olabileceği gibi, kayırmacılıkta olduğu gibi farklı tür menfaatler de olabilir.

Yolsuzluk olarak adlandırılan evrensel hastalık topluma, hem ahlaki hem de ekonomik açıdan zarar vermektedir; bu nedenle bütün dünyada yolsuzluğun önüne geçilmelidir. Bununla beraber her toplum kendine özgü sosyal ve kültürel geçmişe, ekonomik ve siyasal gelişmişlik düzeyine ve bürokratik gelenek ve politikalara sahip olduğu için *çözümler de o topluma özgü olabilir*.²

Yolsuzlukla mücadele yöntemleri bir ülkeden diğerine değişse de, yolsuzlukların sonucu her ülkede aynıdır; milli gelirden hiç ya da çok az artış ve kamu kaynaklarına verilen zarar. Dünya Bankasının bir çalışmasına göre *yolsuzluk düzeyi ile yabancı yatırım ve ekonomik büyüme arasında açık bir ters orantı bulunmaktadır*.³

1990 yılından bu yana yolsuzluğun bu evrensel özelliği onu, ulusal ve uluslararası düzeyde yoğun olarak tartışılan bir konu haline getirdi. Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Avrupa Birliği ve Amerika Devletleri Örgütü gibi uluslararası organizasyonlar tarafından yeni girişimler başlatıldı.

Sahtecilik ise; *yönetimdeki kişi yahut kişiler, çalışanlar ya da üçüncü şahıslar tarafından mali bilgilerin kasdi olarak yanlış sunulmasıdır*.⁴ Bu, gayri meşru parasal bir menfaat elde etmek için hile yapmayı da kapsar. Sahtecilik, bir kamu görevlisine,

* Mayıs 2003 tarihlerinde Tahran/İran’da yapılan III ECOSAI Semineri’ne sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay Ulusal Tebliği”nin Türkçe çevirisi olup, bu tebliğ Sayıştay Başkanlığı tarafından yazılan metin esas alınarak hazırlanmıştır.

¹ Kenneth M. Dye and Staphenurst, Dürüstlüğün Temelleri: *Yolsuzluğun Önlenmesinde Yüksek Denetim Kurumlarının Önemi* Dünya Bankası Ekonomik Gelişme Enstitüsü 1998

² James D. Wolfensohn, Dünya Bankası Başkanı, 1966 Banka Fonu Yıllık Toplantı Konuşması

³ Reinold Ethiel, Küreselleşme Döneminde Yolsuzluk, Siyasal ve Yönetimsel Yolsuzluk Semineri Ankara 1997, Uluslararası İdari Bilimler Kurumu&Türkiye Ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü

⁴ Katılımcı notu “Sahteciliği Ortaya Çıkarma Kursu” ASOSAI RC4 2000, Langkawi Malezya

göreviyle ilgili bir konuda onu etkilemek için para verilmesi durumunda yolsuzluk ve rüşveti de içerir.

Gelişmekte olan ülkelerin uluslararası organizasyonu olan ECOSAI sahtecilik ve yolsuzluk konusuna büyük önem vermektedir. “Sahtecilik ve yolsuzluğun önlenmesi ve ortaya çıkarılması” konusunu, 2003 Mayıs’ında Tahran’da gerçekleştirilecek olan III. Uluslararası Seminer’in ana temalarından biri olarak belirleyerek bunu göstermiştir.

Bu tebliğ şu başlıklar altındaki konuları içermektedir:

- Sahtecilik ve yolsuzluğu artıran koşullar
- Sahtecilik ve yolsuzluk yapmaya götüren nedenler
- Sahtecilik ve yolsuzluğun ortaya çıkarılmasına yardımcı olan göstergeler

- Sahtecilik ve yolsuzluğun önüne geçilmesi
- Sahtecilik ve Yolsuzluğun Önlenmesinde Yüksek Denetim Kurumlarının Rolü

B. SAHTECİLİK VE YOLSUZLUĞU ARTIRAN KOŞULLAR

Yolsuzluğun yaygınlık derecesi şunlara bağlıdır:

- Kamu tekelleri ve resmi işlemlerde yetki tekelinin yaygınlığı
- Ekonominin yönlendirilmesi veya ekonomiye müdahalenin derecesi
- Hesap verebilirlik
- İdari işlemlerde şeffaflık ve açıklık
- Mesleki ahlak kurallarının yeterince tanımlanmaması
- Yetersiz idari ve mali sistemler
- Etkisiz kontrol sistemleri

Yolsuzluğu önlemek için uygulanması gereken başarılı stratejiler ise şunlardır:

- Serbest pazar oluşturulması yönünde yapılacak reformlarla kamu tekellerinin azaltılması; aynı şekilde idari reformlarla yetki tekelinin azaltılması
- Etkili iç ve dış denetim birimleri yoluyla hesap verebilirliğin artırılması
- Mesleki ahlak kurallarını belirlemek suretiyle mesleki ahlak standartlarının oluşturulması
- Şeffaflık ve açıklığın geliştirilmesi

C. SAHTECİLİK VE YOLSUZLUK YAPMAYA GÖTÜREN NEDENLER

Sahtecilik ve yolsuzluk yapmaya götüren başlıca nedenler, ekonomi ve ahlak ile ilgilidir. Aslında bu iki faktör birbiriyle bağlantılıdır, diğer bir deyişle birbirinden ayrı düşünülemez.

Ekonomik neden genellikle kamu görevlilerinin düşük ücret almalarını ifade eder. Yine de, yoksulluğun bu suçu işlemek için tek neden olup olmadığı sorusu akla gelebilir. İhtiyaçların karşılanması için, suç işlemek bir çözüm olamayacağı için bu soruya olumlu cevap vermek oldukça zordur. Düşük ücretli bir kamu çalışanı sahtecilik veya yolsuzluk yapmakla suçlandığında ekonomik sıkıntılarla başa çıkamamaktan ve bu sorunu çözmek için meşru bir yol olmamasından şikayet eder. Hatta bu durumdaki biri davranışını genellikle şu ifadeyle haklı göstermeye çalışır: “Aldığım ücret çok düşük olduğu için bunu yapmakta haklıyım”.

Etik açıdan motivasyonlar farklılık gösterse de, bu durum kişinin eğitimi ve çevresel faktörlerle yakından ilgilidir. Bazıları haset, öç alma, öfke ya da kibir duygularının etkisindedir. Bazıları da daha fazla itibar ve ün sahibi olmayı hak ettiğini düşünebilir. Bunlar çoğunlukla diğer insanlardan üstün olduklarına ve yakalanmadan sahtecilik ve yolsuzluk yapabileceklerine inanırlar.* Kişilerin sahip oldukları değerleri veya bir davaya inançlarını hukuk dışı hareketlerinin gerekçesi olarak görmeleri de onları motive edebilir.

D. SAHTECİLİK VE YOLSUZLUĞUN ORTAYA ÇIKARILMASINA YARDIMCI OLAN GÖSTERGELER

Malezya'nın Langkawi şehrinde Asya Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (ASOSAI) tarafından 2000 yılında gerçekleştirilen “Sahteciliğin Ortaya Çıkarılması Kursu Katılımcı Notu”nda, sahteciliğin ortaya çıkarılmasında başarının anahtarlarından birinin, aşağıda sayılan unsurlarla ilgili alışılmamış işlem ve durumları tespit etme konusundaki denetçi yeteneğinin olduğu ifade edilmiştir:

- Zamanlama (gün, hafta, ay, yıl ve dönem)
- Yer (çok fazla, çok az)
- Sıklık (çok yüksek, çok düşük)
- Görev sorumlulukları ve ilişkiler (görevliler arasındaki mesafe, görevlerin yerine getirilmesindeki yönetim)
- Miktar (çok yüksek, çok düşük, çok tutarlı, çok benzer, çok farklı)
- Açıklama (çok tutarlı, tutarsız)

Bu anormallikler “kırmızı bayraklar” gibi işlev görebilirler. Bunlar sahteciliğin geçmişteki durumlarla ilişkilendirilecek belirti ve göstergeleridir. Denetçi, tek başına önemli görünmese de topluca değerlendirildiğinde sık sık sahteciliğin somut göstergesi olan kırmızı bayrakların işaret ettiği aykırılıklara dikkat etmelidir.

Aşağıdaki liste diğer sahtecilik göstergelerini içermektedir.

- Değiştirilmiş ya da kayıp belgeler
- Belgelerle desteklenemeyen yetersiz açıklamalar
- Muhasebe kayıtlarındaki alışılmamış işlem ve tutarsızlıklar
- Beklentilere uygun olmayan rakam, eğilim ve sonuçlar
- Görevlilerin aşırı savurgan hayat tarzına yönelik işaretler
- Belirli bir kimseye verilmiş makul olmayan ayrıcalık ya da kabul edilemeyecek kadar düşük bedel
- Önemli konumdaki görevlilerin çok sık değişmesi
- Çok yüksek ya da çok düşük miktarlar, makul olmayan tarih ve yerleri ya da çok sık kullanılmış isim ve adresleri içeren şüpheli belgeler
- İptal edilmiş çekler üzerindeki olağan olmayan şerhler
- Envanter ya da borçlular hesabı bakiyeleri üzerinde gerekçesiz düzeltmeler
- İhale tekliflerinin son kabul tarihlerinde uygulanmış istisnalar
- Hiç yıllık izin ya da sağlık izni kullanmayan görevliler

Uygunluk testlerinde rastlanılan ilişkiler bir şeylerin yanlış olduğunu gösterir. Böyle durumlarda denetçi muhtemel sahtecilik işaretlerine özel önem vermelidir.

Sahtecilik ortaya çıkarıldıktan sonra bunu kanıtlayan belgelerin düzeltilme, değiştirilme, tahrifat hatta yok edilme ihtimaline karşı denetçinin önlem alması gereği de burada vurgulanmalıdır.

II. SAHTECİLİK VE YOLSUZLUĞUN ÖNÜNE GEÇİLMESİ

A. SAHTECİLİK VE YOLSUZLUĞU ÖNLEMELER İÇİN ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

1. Orta vadeli önlemler

i. Kamu mali yönetiminde şeffaflığın sağlanması

Genel olarak kamu yönetiminde, özel olarak da kamu mali yönetimi işlemlerinde şeffaflık ve açıklık egemen olmalıdır. Kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarının iyi tanımlanması *şeffaflığın bir sonucu*⁵ olan hesap verebilirliğe önemli ölçüde katkı sağlar. Bilgiye kolay ulaşım, bütçenin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerindeki açıklık, şeffaflığın sağlanmasına katkı sağlayan diğer araçlardır.

ii. İç ve dış denetim yapılarının geliştirilmesi

Denetim biriminin başarısını etkileyen çok sayıda unsur sayılabilir. Bunların en önemlileri şunlardır:

- Yetki alanının açıkça tanımlanması
- Bağımsızlık
- Yeterli maddi kaynak ve personel
- Bilginin paylaşılması

Denetim birimlerinin yetki ve bağımsızlıkları mevzuatla korunmalıdır. Birbirleriyle işbirliği içinde olmalı, görevlerini daha etkin bir biçimde yerine getirebilmek için deneyim ve bilgilerini paylaşmalı ve sahtecilik ve yolsuzluğun önlenmesinde caydırıcı rol oynamalıdır. Bu, aynı zamanda bir kurumun farklı denetim birimlerince mükerrer olarak denetlenmesi ve denetim dışı kalan kurum ve alanların artması sorunlarını da önler. Denetim birimleri arasındaki işbirliğini sağlamak için “düzenleyici bir kurum” oluşturulabilir.

iii. Sahtecilik ve yolsuzlukla mücadele edecek bir kurum oluşturulması

Yalnız sahtecilik ve yolsuzlukla ilgilenen, özerk, bağımsız, görevlerini yerine getirebilmesine imkan tanıyacak yeterli olanaklarla donatılmış, siyasal etkilerden uzak, müstakil ve büyük ölçüde nitelikli kişilerden oluşan bir kurumun kurulması düşünülebilir. Kurumun görev ve sorumlulukları şunları içermelidir:

- Sahtecilik ve yolsuzlukla mücadele ile ilgili çabaları koordine etmek ve düzenlemek
- Konuyla ilgili hukuki düzenlemeler yapmak
- Rehberlik etmek
- Bu alanda edinilmiş iyi uygulama örnekleri ve deneyimlere dayalı çözümler üretmek
- İlgili kuruluşlardan gelecek taleplerde yol gösterici olmak.

Türkiye iç denetim kuruluşları yönünden oldukça zengin olmasına

⁵ ibid

rağmen bunlardan hiçbiri öncelikle, tek başına ve doğrudan yolsuzlukla mücadele ile yetkilendirilmemiştir. Bu durum, bu konuda özel olarak yetiştirilmiş personel ve geliştirilmiş yöntemlere sahip uzman bir kuruluşun oluşturulması ihtiyacını gündeme getirmektedir.

iv. Kamu yönetiminde yolsuzluk riski taşıyan süreçlerin gözden geçirilmesi

Kamu yönetimlerinin karar ve işlemlerinden bazıları göreceli olarak daha fazla yolsuzluk riski içerir. Bu tür süreçler gözden geçirilmeli ve yolsuzluk yapma olasılığını azaltmak için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Yolsuzluk riski yüksek işlem ve kararların miktarının azaltılması, hukuki çerçevenin basitleştirilmesi ve işlem ve şekli zorunlulukların kolaylaştırılması mücadelenin temeli olacaktır. Böyle bir ortamda yönetimin işlem ve kararlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi büyük bir uzmanlığı gerektirmeyecektir.

Kamu tekelleri özel önem verilmesi gereken sorunlu alanlardan biridir. Özelleştirme, ekonomik ve sosyal zorunluluklara bağlı olarak devletin tekel konumunu sürdürmeyi istemediği alanlarda çözüm olabilir. Eğer sürdüreceyse, o zaman ilgili yapılar dikkatlice değerlendirilerek yolsuzluğa neden olacak kısımlar değiştirilmelidir. Etkili iç kontrol sistemlerinin kurulması da çare olabilir.

v. Ücretlerin iyileştirilmesi

Kamu görevlilerine düşük ücret ödenmesinin yolsuzluğun nedenlerinden biri olduğu yukarıda zikredildi. En azından ortalama bir hayat standardını sağlayacak bir miktarın ödenmesi suretiyle ücret sistemini iyileştirmek ve eşit işe eşit ücret yoluyla hakkaniyete uygun ödeme sisteminin kurulması yolsuzluğa karşı engel oluşturabilir. Diğer bir önleyici tedbir kamu görevlilerinin işe girerken ve işten ayrılırken ve beş yılda bir mutlaka "*mal bildiriminde*" bulunmasıdır.

2. Uzun vadeli önlemler

i. Toplumsal duyarlılığın artırılması

Sahtecilik ve yolsuzlukla mücadelenin toplumun desteği olmadan kazanılamayacağı genel kabul görmektedir. Bu, şüphesiz bireylerinin usulsüz uygulamaları kınadığı demokratik bir toplumu gerektirir. Basın-yayın kuruluşlarının da önemli yolsuzluk olaylarını kamuoyuna yansıtmak suretiyle vazgeçilmez bir rolü vardır.

Diğer yandan, *toplumun bireylerinin basın-yayın yolu da dahil olmak üzere fikirlerini açıklama hakkı konusunda eğitmek esastır. Kamu hizmetlerinin yürütülmesi*

esnasında karşılaştıkları usulsüz uygulamalardan duydukları hoşnutsuzlukları televizyon, radyo ve gazete gibi basın-yayın araçları vasıtasıyla duyurabileceklerine inandırılmalıdırlar.⁶

Yolsuzlukla mücadele kampanyası kamu bilincinin güçlendirilmesi için de yararlı bir araçtır. Yine, basın-yayın kuruluşları bu amaçla kullanılabilir. Yolsuzluğun toplumun tamamına ve ekonomiye zarar verdiğine ve insanların düşük gelir elde etmesine neden olduğuna halkın inandırılması gerekir. Okullarda eğitim programları, seminerler, sempozyumlar ve atölye çalışmaları düzenlenmesi sivil duyarlılığın gelişmesine katkıda bulunabilir.

ii. Akademisyenlerin katkısı

Üniversite yayınları konunun dışında tutulmamalı, bu alanda araştırmalar yapılması teşvik edilmelidir. Sosyal bilimler, siyasal bilimler, kamu yönetimi, hukuk, ekonomi ve psikoloji gibi disiplinler, disiplinler arası bir yaklaşım oluşturmak için işbirliği içinde olmalıdır. Bu işbirliğine kamu yönetimi konusunda deneyimi olan bürokratların katılımı yararlı olabilir. Bunun da yolsuzluğun önlenmesine katkıda bulunacağını söylemeye gerek yoktur.

iii. Sivil Toplum kuruluşlarının etkinliğinin artırılması

Bir ülkede uygulanan yolsuzlukla mücadele programının en önemli unsurlarından birinin de sivil toplum kuruluşlarının etkisi olduğu, genel kabul görmektedir. Sivil toplum kuruluşları, temiz toplum ve şeffaf bir kamu yönetiminin oluşturulmasında, katalizör görevi yaparak önemli bir işlevi yerine getirirler.

B. ULUSAL GÜVENİLİRLİK SİSTEMLERİ KAVRAMI VE SAHTECİLİK VE YOLSUZLUK

Yolsuzluk yapma olanağını azaltmaya matuf uygun ekonomik politika ve reformlar, yolsuzluğun önüne geçilmesinde vazgeçilmez görülebilir. Yolsuzluğun önlenmesinde ilgili kurumların güçlendirilmesi de aynı derecede önemlidir. Kurumsal güçlendirme aşağıdaki sekiz müessese ya da “sütun”dan bir ya da daha fazlasını ilgilendirir:

- *Siyasi irade*
- *İdari reformlar*

⁶ John Mafunisa Mutuwafhethu, Kamu sektöründe çalışma ahlakının geliştirilmesi, Siyasal ve Yönetimsel Yolsuzluk Semineri Ankara 1997 **Uluslararası İdari Bilimler Kurumu&Türkiye Ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü**

• “Gözetleyici” kuruluşlar (yolsuzlukla mücadele komisyonları, yüksek denetim kurumları; ombudsman)

- Yasama meclisi
- Toplumsal bilinç
- Yargı
- Basın-yayın
- Özel teşebbüs

“Ulusal güvenilirlik sistemi” düşüncesi Uluslararası Şeffaflık Örgütü Başkanı İbrahim Seush tarafından Tanzanya’da ifade edilmiştir. Kavram şu şekilde açıklanabilir: Yukarıda sayılan sekiz unsur, farazi bir evin çatısını tutan sekiz sütun gibi birbirinden bağımsız olarak ve topluca “ulusal güvenilirlik”i sağlar. Örneği geliştirirsek, “güvenilirlik sütunları”ndan birinin zayıflaması, diğerlerine daha fazla ağırlık yüklenmesine neden olur. Eğer daha fazla zayıflarsa, taşıdığı yük çöker; bunun sonucu olarak “sürdürülebilir gelişme” durur (Langseth et al. 1997). Bu yüzden sütunların genel dengesi önemlidir ve hükümet bu sekiz sütunu dengede tutmak için çaba harcamalıdır.⁷

III. SAHTECİLİK VE YOLSUZLUĞUN ÖNLENMESİNDE YÜKSEK DENETİM KURUMLARININ ROLÜ

Yüksek denetim kurumları(YDK) genellikle kamu menfaatinin bağımsız koruyucusu olarak görülürler. Ülkelerinde en çok güvenilen kurumlardan biridirler. Bu özellik, doğal olarak onları ulusal güvenilirliği destekleyen sekiz sütundan biri yapmaktadır. Sistemin parçası olmak YDK'lara iki yönlü rol yükler.

- Şeffaflık ve hesap verebilirliğin artırılması
- Diğer güvenilirlik sütunlarına olan katkısı

A. ŞEFFAFLIK VE HESAP VEREBİLİRLİĞİN ARTIRILMASI

YDK'larca uygulanan yeterli denetimlerin ve bu denetimin sonuçlarının raporlarla sunulmasının, iyi yönetim ortamının gelişmesine katkıda bulunacağını söylemeye gerek yoktur. Fakat YDK'ların şeffaflık ve hesap verebilirliğin geliştirilmesi için bundan daha fazlasına gereksinimleri vardır. Ekim 1977'de Lima, Peru'da gerçekleştirilen INTOSAI 9. Kongresi'nde benimsenen “Denetim İlkeleri Rehberi’ne İlişkin Lima Deklarasyonu”nda belirtildiği gibi, YDK'ların yetki ve sorumluluklarının açıkça belirlenmesi birinci önceliktir. İkinci olarak

⁷ Kenneth M. Dye ve Staphenurst, *Güvenilirlik Sütunları: Yolsuzluğun Engellenmesinde Sayıştayların Önemi*, Dünya Bankası Ekonomik Gelişme Enstitüsü 1998

başkan ve mensupları hükümetin idari ve diğer etkilerinden bağımsız olmalı ve üçüncü olarak mali özerklik ve yeterli kaynağa sahip olmalıdırlar.

YDK'ların sahip olması gereken diğer unsurlar şunlardır:

- Mali etkinlik ve verimlilikle ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesinde daha aktif rol almak,
- Denetim stratejisini sahtecilik ve yolsuzluk riski yüksek olan alan ve işlemlere yoğunlaştırmak,
- Denetim sonuçları hakkındaki rapor ve bilgiler konusunda kamuoyunu haberdar etmek için etkili araçlar oluşturmak,
- Kolay anlaşılır denetim raporları üretmek,
- Diğer YDK'larla sahtecilik ve yolsuzluk konusunda bilgi, deneyim ve iyi uygulama örneklerini paylaşmak için işbirliğini yoğunlaştırmak,
- Diğer uluslararası sahtecilik ve yolsuzlukla mücadele örgütleriyle yakın işbirliğinde bulunmak
- Usulsüzlüklerle ilgili bilgileri almak ve bunları değerlendirmek için bir mekanizma oluşturmak

B. DİĞER GÜVENİLİRLİK SÜTUNLARIYLA İLİŞKİLER

Söz konusu güvenilirlik sistemi, kuruluşlar ya da dürüstlük sütunları arasındaki karşılıklı bağı göstermektedir. **etkili olmak istiyorlarsa YDK'lar, rapor sunduğu parlamento'ya ve YDK tarafından tespit edilen yanlış uygulamaları kamuoyuna duyuran basın-yayın kuruluşlarına dayanmalıdırlar.**⁸

Görsel ve yazılı basınla radyoyu içine alan medya, olaylar hakkında toplumu hızlı ve etkili bir biçimde bilgilendirme imkanına sahip olduğu için sahtecilik ve yolsuzlukla mücadelede etkili bir araçtır. YDK (Sayıştay) olumsuzlukları toplum ve meclis üyelerine daha iyi aktarmak için basın-yayın kuruluşları ile yakın ilişkiler kurmalıdır.*Ancak mesele medyanın üslubuna (açıklık ve kısalık gibi) kurban edilmemelidir.

Siyasetçiler medyanın gündemiyle raporlardan daha çok ilgilenirler. Bu nedenle YDK'nın bulgu ve önerileri ile siyasetçilerin ilgilenmesi için medyaya ulaşması önemlidir. *Medya, Sayıştay hakkında toplumun kanaatinin oluşmasında da önemli rol oynar. YDK'nın parlamenterlerin güvenini kazanmak için toplumun desteğine gereksinimi vardır.**⁹

Genel olarak kuruluş yapılarına bağlı olarak bazı farklılıklar olsa da, uzman bir kuruluş olarak YDK, Parlamento'ya gözetim yükümlülüğünde

⁸ ibid

⁹ ibid

yardımcı olur. Yasama meclisinin etkili bir denetim fonksiyonu kamu gelirleri, harcamaları ve malları/varlıkları hakkındaki bilgilere dayanır. Diğer bir deyişle Parlamento YDK'nın üretimini temel alır. Gerçekte YDK'nın varlık nedeni Parlamento adına denetim yapmak ve onu bilgilendirmektir. Bu nedenle sahtecilik ve yolsuzlukla mücadelede YDK'nın Parlamento ile yakın ilişkilere sahip olması büyük önem taşımaktadır.

Son olarak, konu hakkında gittikçe artan bir duyarlılık olması, Yüksek Denetim Kurumları topluluğunun gündeminde bulunması ve sahtecilik ve yolsuzluğun azaltılmasında denetçi ve denetimin önemli birer unsur olduğunun kabul edilmesine rağmen bu tebliğin hazırlayıcısı YDK'nın sahtecilik ve yolsuzlukla mücadeleyi esas görevi ve önceliği olarak görmemesi gerektiğine inanmaktadır. Bu daha çok müfettişin görevidir.

KAYNAKLAR:

- Kenneth M.Dye and Rick Stapenhurst, "Pillars of Integrity: The Importance of Supreme Audit Institutions in Curbing Corruption" World Bank, 1998
- Sayıştay Çeviri Dizisi, "Sahteciliğe Karşı uyanık Olma" No: 6, Ankara 1997
- Tepe, Kenan "Risk Denetimi, Finansal Yönetim ve Kontrollerin Denetimi" Kamu Harcamaları ve Denetimi Sempozyumu Tebliği (26 Ekim 1998)
- IIAS and TODAİE, Political and Administrative Corruption (Seminar) Ankara 1997
- TOBB, "Türkiyede Yönetimin Yeniden Yapılanması" (Rapor) Ankara, Mayıs 2000
- Participant Notes, Fraud Awareness Course, ASOSAI RC-4 2000, Langkawi Malaysia.
- DPT, Kayıtdışı Ekonomi (Rapor) Ankara 2001
- James D. Wolfensohn, Dünya Bankası Başkanı, 1966 Banka Fonu Yıllık Toplantı Konuşması